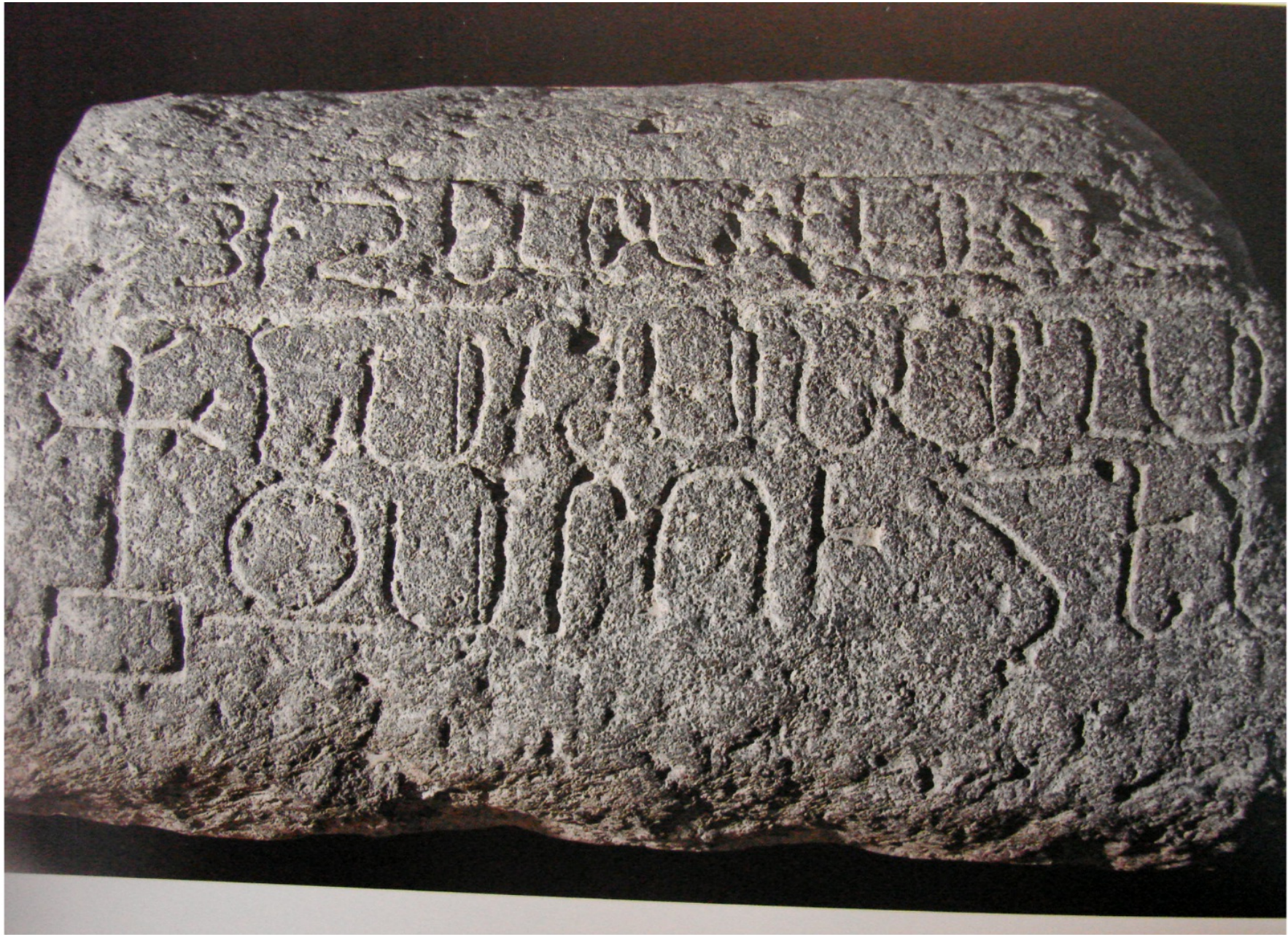
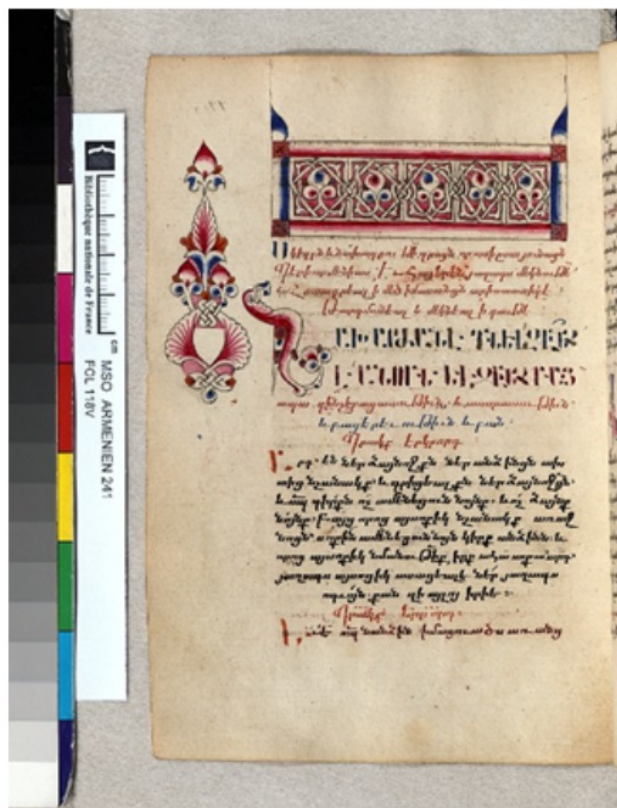

la communication

la transmission

DES LIVRES

moines, prêtres, évêques)

medecins

élite (rois, aristocrates..)

diaspora marchande
eglise
école
imprimerie

communautés armeniennes

lesquels ?

pour qui ?

pour quoi ?

imprimer où ?

des livres religieux 80%
des livres d'histoire
livres de medecine
des dictionnaires
des manuels de commerce

mieux éduquer

EUROPE

VENISE

pour qui ?

pour quoi ?

imprimer où ?

moines, prêtres,
évêques)

medecins

élite (rois,
aristocrates..)

diaspora marchande
église école
communautés
armeniennes

des livres religieux 80%
des livres d'histoire
livres de medecine
des dictionnaires
des manuels de
commerce

500 ème anniversaire célébré en 2012

Yérévan avait été désignée comme capitale internationale du livre

**Hagop Méghapart
(Hagop le pécheur)**

1. LE PREMIER LIVRE ARMÉNIEN (1512)
LE LIVRE DU VENDREDI. VENISE : YAKOB MEGHAPART, [1512]. IN-80.

DES LIVRES

pour qui ?

pour quoi ?

imprimer où ?

moines, prêtres,
évêques)

medecins

élite (rois,
aristocrates..)

diaspora marchande
église école
communautés
armeniennes

des livres religieux 80%
des livres d'histoire
livres de medecine
des dictionnaires
des manuels de
commerce

2. UN SUCCÈS DE LIBRAIRIE :

LE JÉSUS FILS DE DIEU DE NERSES LE GRACIEUX

NERSES LE GRACIEUX. YISUS ORD. VENISE : GIOVANNI BATTISTA POVIS, 1660. IN-8°.

1676 - 1749

1789 Imprimerie sur l'île

ILE SAN LAZZARO

3. UNE ENCYCLOPÉDIE ARMÉNIENNE
MEKHITAR DE SÉBASTE. [DICTIONNAIRE DE LA LANGUE ARMÉNIENNE].
VENISE : ANTONIO BORTOLI, 1749-1769. - 2 TOMES, IN-FOL.

AMSTERDAM

Կարնեալ սուրբ մարգարէն , դաւիթ գրէ զիս
 Խաղմոսիս :

4

Վաղմոս Դաւիթ Լաւն :

ՍՏԻՐՈՂ ԴԱՅԻՒՈՐ

Տ

6. LE PSAUTIER, ESSAI TYPOGRAPHIQUE AVANT L'ÉDITION DE LA BIBLE
 [SALMOSARAN / PSAUTIER] ԵՐԳ ՔՆԱՐԱԿԱՆ: ՄԱՐՄՈՍ ԴԱԻԹ ՄԱՐԳԱՐԷԻ
 ՈՐ ԵՒ ՄԱՐՄՈՍԱՐԱՆ ԿՈՉԻ. - AMSTERDAM : IMPRIMERIE SAINT-ETCHMIADZIN
 ET SAINT SARGIS ZORAVAR, 1664. - IN-12..

**7. TIRAGE CONSIDÉRABLE POUR LE PREMIER HYMNAIRE
IMPRIMÉ (1664)**

[ՏԱՐԱԿՈՑ / HYMNAIRE] ՇԱՐԱԿՈՑ. ԵՐԱԺԵՏԱԿԱՆ ԵՐԳԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՀՈԳԵՆՈՐԱԿԱՆՔ. - AMSTERDAM : IMPRIMERIE SAINT-ETCHMIADZIN ET SAINT
SARGIS ZORAVAR, 1664. IN-12.

questions :

pourquoi à Amsterdam?
pourquoi si tard ? après 150 ans

2016 : 350 ème anniversaire

8. ENFIN, LA BIBLE (1666)
[ASTWACAŠUNC' / BIBLE].
AMSTERDAM : IMPRIMERIE
SAINT-ETCHMIADZIN ET
SAINT SARGIS ZORAVAR, 1666. IN-4°.

Քերականութեց Ղիրք Լաջն
 Յաղագս Քերականութե ներ հասարակութե
 Գլխի տառնէրորդ Սահման դերտ
 Կանոններն :

Քերականութի է հմտութի
 գործիական մարդկայնոյ
 քաղաքականութե, բանականա
 բար ասելոյ. որե գրելոյ՝ զորինչ
 մտօք առնումք պարզապէս իւրա
 քանչ իւրոյ իրի ծանօթութիւն :

Օրէ է եմբոյն ժամանակներն :
 Ինթական քերականութե է ասացման
 և գրման պատշաճաւորութի. և յարմա
 ըաւորութի :

Քանիք են մասունք քերականութե .
 Չորս : Իմ, Ղիրք. Սանկ. Քառ. Քան .
 Օրէ է Գիրք : Ղիրք յօդաւոր ձայնի
 մասն նուաւ, կամ ըստ լատինացոց :
 Ղիրք է տարր առաջին . վերորդ նուաւ
 տաղոյն մասն բանի : Քանիք են Գիրք . լր
 ան. բ. գ. դ. ե. զ. է. ը. թ. ժ. ի. լ. խ.
 ծ. կ. հ. ձ. ղ. ճ. մ. յ. ն. շ. ս. չ. պ. ջ.
 ո. ս. վ. տ. ր. ց. շ. փ. ք. օ. ֆ. և .

Ղրանիս բաժանին գիրք Ղիրք .
 ի ձայնաւորս՝ և ի քաղաձայնս Քանիք են
 3 ձայ

9. UNE GRAMMAIRE POUR LES ENFANTS (1666)
 OSKAN D'EREVAN. [K'ERAKANUT'EAN GIRK']. - AMSTERDAM : IMPRIMERIE
 SAINT-ETCHMIADZIN ET SAINT SARGIS ZORAVAR, 1666. IN-12.

DES LIVRES

pour qui ?

pour quoi ?

imprimer où ?

moines, prêtres,
évêques)

medecins

élite (rois,
aristocrates..)

diaspora marchande
église école
communautés
armeniennes

des livres religieux 80%
des livres d'histoire
livres de medecine
des dictionnaires
des manuels de
commerce

10. LA DOCTRINE DE L'ÉGLISE ARMÉNIENNE (1667)

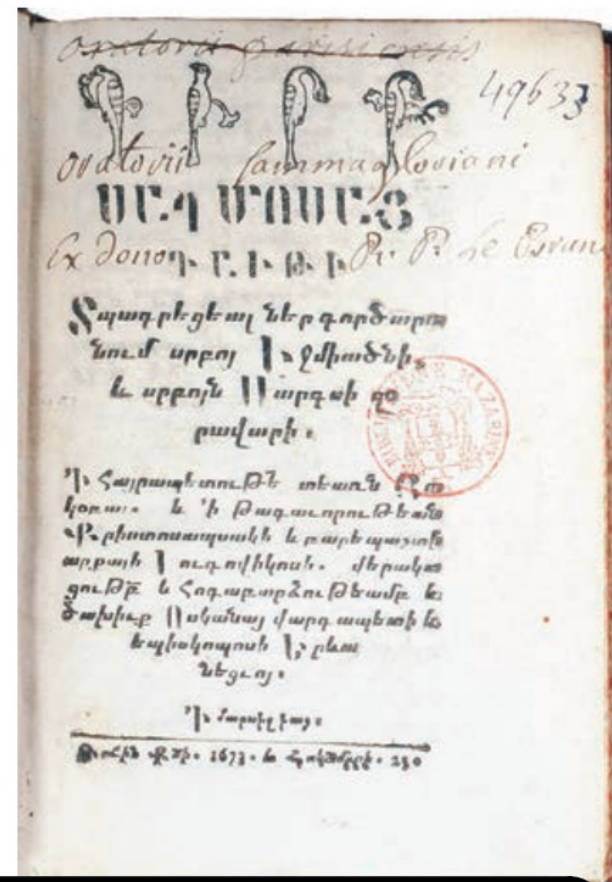
ՎԱՐՈՒԹԵՏՈՒԹԻՒՆ ԶՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ: DOCTRINA CHRISTIANA, ARMENICE, IN LATINUM VERSA. - AMSTERDAM : [IMPRIMERIE SAINT-ETCHMIADZIN ET SAINT SARGIS ZORAVAR], 1667. IN-12.

11. GRAVURES DE VAN SICHEM ET LETTRINES ZOOMORPHES
 [LIVRE DE PRIÈRES ET BRÉVIAIRE] ԱՂՕԹ ՄԱՏՈՅՑ ԵՒ ԺԱՄԱԳԻՐԸ. –
 AMSTERDAM : IMPRIMERIE SAINT-ETCHMIADZIN ET SAINT SARGIS ZORAVAR,
 1667. IN-12.

MARSEILLE

suite d'amsterdam

12-13. LES DERNIÈRES ÉDITIONS D'OSKAN D'EREVAN
12. [PSAUMES] ԳԻՐ ՍԱՂՍՈՍԱՅ ԴԱԻԹԻ. – MARSEILLE : IMPRIMERIE
SAINT-ETCHMIADZIN ET SAINT SARGIS ZORAVAR, 1672. IN-16.

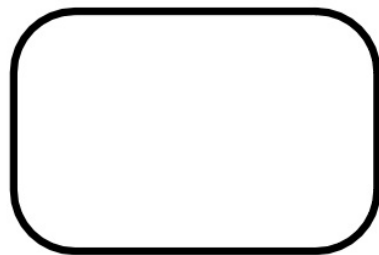
CONSTANTINOPLÉ

**200 après
imprimerie nombreuses mais non
perennes**

14. RÉÉDITION À CONSTANTINOPLE DE LA BIBLE D'AMSTERDAM (1705)

[ASTWACAŠUN' / BIBLE] ԱՄՏՈՒՄՍԱՇՈՒՐՈՂ ԶՆՈՅ ԵՒ ՆՈՐՈՅ ԿՏԱԿԱՐԱՄԱՅ ՆԵՐ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՂ. - CONSTANTINOPLE : IMPRIMERIE SAINT-ETCHMIADZIN ET SAINT-SARGIS ZORAVAR, 1705. IN-4°.

**15. RELIURE ARMÉNIENNE
SUR UN HYMNAIRE DE
CONSTANTINOPLE (1724)**

[ՏԱՐԱԿՈՐ / HYMNAIRE].

CONSTANTINOPLE :

ASTVATZATOUR FILS DE KARAPET,
1724. IN-4°.

16. JEAN CHRYSOSTOME ILLUSTRÉ PAR GRÉGOIRE DE MARZEVAN

SAINT JEAN CHRYSOSTOME. [COMMENTAIRE DE L'ÉVANGILE SELON SAINT JEAN] ՄԵԿՆՈՒԹԻԻՒՆ ՍԻՐԲԱՆՈՒՄ ԱԻԲԻՍԿԱՆԱԿՆ ՈՐ ԸՍՏ ՅՕԶԱՆՈՒ - CONSTANTINOPLE : [GRÉGOIRE DE MARZEVAN ?], 1737. IN-40.

17. HYMNAIRE AU FORMAT DE POCHE (1742)

[ՏԱՐԱԿՈՑ' / HYMNAIRE]. – CONSTANTINOPLE : ASTVATZATOUR FILS DE KARAPET, 1742. IN-80.

18-19. LA POPULARITÉ PERSISTANTE DE NERSES LE GRACIEUX
 NERSES LE GRACIEUX. [YISUS ORDI]. – CONSTANTINOPLE : YOVHANNES
 « TCHENTCHIN », 1746. IN-80.
 NERSES LE GRACIEUX. [YISUS ORDI]. – CONSTANTINOPLE : ASTVATZATOUR
 FILS DE KARAPET, 1746. IN-80.

ROME

20. LES PREMIERS LIVRES ARMÉNIENS DE ROME

[CALENDRIER GRÉGORIEN PERPÉTUEL] ՏՈՒՄ ԳՐԻԳՐԻԱՆԻԱՆ
ՅԱԳՐԻԳՐԻԱՆԻԱՆ. - ROME : DOMENICO BASA, 1584. - IN-4°.

խաւսեցաւ. մարգարէիւքն. Էւ. իմիւր կաթողիկէ
առաքելական եկեղեցին. Իստատովանիմ ի միմկրա
սութի իԹողութի մեղաց. Էւ. սպասեմյարութեմե
կող. Էւ. իկեանս ապագա՝ յաւիտենից
ւնեն.

առքէլականն եւկեղեցական զօրէն
ադրութիւն եւզոտարմանս եւզե
անոնսնոյն եկեղեցոհաւաստաւ.
յանձնումիմ եւնդիւն վարկեալեմ. Էւ. շնորհմիմ ըզ
ղամաին զոր. զրեանսնոյն օրինակաւոր պահեալե
պահեմըմայր եկեղեցի. որոյնէդատել ճմարտիւ. վի
սյութեւ. զԹարգմանութի անձաշունչ զրոցն. Էւ. ըզ
նոյն սրտատուէրն ոչ այլայլեմ երբեք. այլըստմիտփ.

Առ կամս սրտարանցն առնեմ եւթարգմանեմ.
յլեւ. զանանիմ զ. Է. զճմարիտ եւզիրաւացի
սրխորութեւ. որոնքն. զոր. անքն մեր Յ. քանիւ
ադրեալէ առ իփրիութի ազգիտարգկան. ԻԹ. եպե
սչ. զհաւասարն առանձնակի ամենյոն՝ զոլեն պիտա
նի. ԻԴրէ. Ի Տիրութեւ. ԻԴ. քան. Զադրդութի.
Իստատովանութի. ԻԼ. ըրին ամնում. ԻԳ. զհա
րութեւ. Սյալան. Էւ. սորա շնորհ պարգեւն. Էւ. ի
տոցանէ՝ մկրտութի զոր. ըմ. եւկարգէն՝ անշնարե
նէ երկրորդան զամտալ. եւյանդ. ըզնիցն առ բնիտազ
ծութեւ. Էւ. եւ. զամարարողութի այսմ խորհրդո
ցո՝ փառաւորապէս կատարմամբ. զոր. յանձնառնում.
ընդումնէ կաթողիկէ եկեղեցի. նոյնպէս եւ. եւյանձն.

առնում

առնում եւնդումնէ.
Զ. ամեամիւ տալիս իրացն որ. յազարս սկիզբն.
ախան մեղաց եւ. յազարս արդարնալոյնէ. իդերսն.
Ծառ. սր. ժողովն առնն. Թ. յազարսն յայտնի եւացում.
եւայն եւինքեալ. յանձնառնում եւնդումնէ.
յապիսի եւ. զամանում որ. անարան մատուցում.
լինի առանձն. ճմարիտան երկրաւ. առ. քանկան զոր. փր.
կութեւ. Էւ. իմ. քանկան եւացնեւն ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
խորհրդ. պատրաստին. Է. ճմարիտ ինքնապէս զոր.
ն. Է. իմ. քանկան եւացնեւն ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
մեր. ինքն. Էւ. ինքն. քանկան ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
հաց իմարմնի եւ. քանկան զոր. քանկան. Էւ. ինքն.
զոր. քանկան. քանկան. Էւ. ինքն. քանկան. Էւ. ինքն.
մա զոր. քանկան. Էւ. ինքն. քանկան. Էւ. ինքն.
առնալի յատուկ յատուկ ըզ. քանկան. Էւ. ինքն.

սր. ճմարիտ խորհրդ. քանկան. Էւ. ինքն.
Զ. ամեամիւ տալիս իրացն որ. յազարս սկիզբն.
ախան մեղաց եւ. յազարս արդարնալոյնէ. իդերսն.
Ծառ. սր. ժողովն առնն. Թ. յազարսն յայտնի եւացում.
եւայն եւինքեալ. յանձնառնում եւնդումնէ.
յապիսի եւ. զամանում որ. անարան մատուցում.
լինի առանձն. ճմարիտան երկրաւ. առ. քանկան զոր. փր.
կութեւ. Էւ. իմ. քանկան եւացնեւն ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
խորհրդ. պատրաստին. Է. ճմարիտ ինքնապէս զոր.
ն. Է. իմ. քանկան եւացնեւն ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
մեր. ինքն. Էւ. ինքն. քանկան ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
հաց իմարմնի եւ. քանկան զոր. քանկան. Էւ. ինքն.
զոր. քանկան. քանկան. Էւ. ինքն. քանկան. Էւ. ինքն.
մա զոր. քանկան. Էւ. ինքն. քանկան. Էւ. ինքն.
առնալի յատուկ յատուկ ըզ. քանկան. Էւ. ինքն.

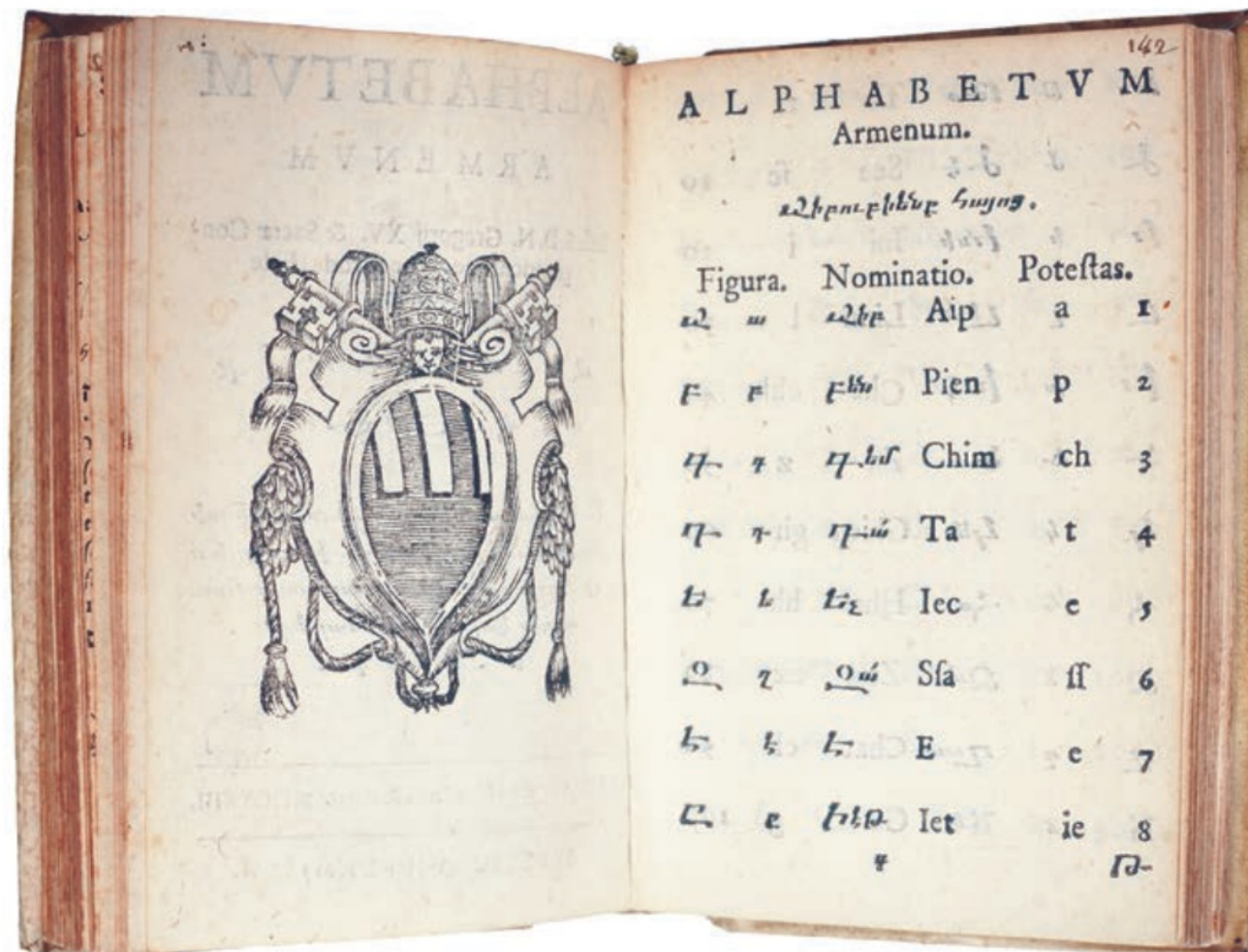
սր. ճմարիտ խորհրդ. քանկան. Էւ. ինքն.
Զ. ամեամիւ տալիս իրացն որ. յազարս սկիզբն.
ախան մեղաց եւ. յազարս արդարնալոյնէ. իդերսն.
Ծառ. սր. ժողովն առնն. Թ. յազարսն յայտնի եւացում.
եւայն եւինքեալ. յանձնառնում եւնդումնէ.
յապիսի եւ. զամանում որ. անարան մատուցում.
լինի առանձն. ճմարիտան երկրաւ. առ. քանկան զոր. փր.
կութեւ. Էւ. իմ. քանկան եւացնեւն ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
խորհրդ. պատրաստին. Է. ճմարիտ ինքնապէս զոր.
ն. Է. իմ. քանկան եւացնեւն ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
մեր. ինքն. Էւ. ինքն. քանկան ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
հաց իմարմնի եւ. քանկան զոր. քանկան. Էւ. ինքն.
զոր. քանկան. քանկան. Էւ. ինքն. քանկան. Էւ. ինքն.
մա զոր. քանկան. Էւ. ինքն. քանկան. Էւ. ինքն.
առնալի յատուկ յատուկ ըզ. քանկան. Էւ. ինքն.

սր. ճմարիտ խորհրդ. քանկան. Էւ. ինքն.
Զ. ամեամիւ տալիս իրացն որ. յազարս սկիզբն.
ախան մեղաց եւ. յազարս արդարնալոյնէ. իդերսն.
Ծառ. սր. ժողովն առնն. Թ. յազարսն յայտնի եւացում.
եւայն եւինքեալ. յանձնառնում եւնդումնէ.
յապիսի եւ. զամանում որ. անարան մատուցում.
լինի առանձն. ճմարիտան երկրաւ. առ. քանկան զոր. փր.
կութեւ. Էւ. իմ. քանկան եւացնեւն ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
խորհրդ. պատրաստին. Է. ճմարիտ ինքնապէս զոր.
ն. Է. իմ. քանկան եւացնեւն ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
մեր. ինքն. Էւ. ինքն. քանկան ընկողն. Էւ. իյմ. սր.
հաց իմարմնի եւ. քանկան զոր. քանկան. Էւ. ինքն.
զոր. քանկան. քանկան. Էւ. ինքն. քանկան. Էւ. ինքն.
մա զոր. քանկան. Էւ. ինքն. քանկան. Էւ. ինքն.
առնալի յատուկ յատուկ ըզ. քանկան. Էւ. ինքն.

առնում

21. LES PREMIERS LIVRES ARMÉNIENS DE ROME

[PROFESSION DE FOI DE LA SAINTE ÉGLISE ROMAINE] ԴՄԻԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂԴԱԹԱՌՈՒԹԵԱՆ ՀՈՌԱՄԵՍԻԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵՎԵՂԵՑԻՈՅՆ Է. - ROME :
DOMENICO BASA, 1584. IN-40.

22. UN ALPHABET POUR LA PROPAGANDE (1623)
ALPHABETUM ARMENUM JUSSU S.D.N. GREGORII XV & SACRAE CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE IMPRESSUM. - ROME : STEFANO PAOLINI, 1623. IN-8°.

37
74p.
CONCORDIA
ARMENORVM
CVM S. R. ECCL.

Et declaratio articulorum septem, nouæ legis Sacra-
menta, pleraque alia concernentium.

Sub Eugenio Papa IV. in Concilio Florentino
anno 1439. facta.

Iussu S. D. N. Gregorij XV. & Sac. Congregationis
de Propaganda Fide impressa.

Լիաբանութի հայոց ընդ հռոմեական սբ
եկեղեցուն վս պարզաբանութե նոր աւրի
նացն և. Է. խորհրդոյն սբ եկեղեցոյ և
այլ ևս բազում սբ խորհրդոց. որ եղև
հրամանաւ և քննութի չորորդ. սբ փա
փին թողովն ֆիաւրենցոյ. Թ. և և լ Թ.
Է. և հրամանաւ սբազան դրիգորիոսի
հնդիտասան երորդ. և սբ փափին. այլ ևս
սբ թողովոն որ վս հառապաութե հաւա
տոյն և արդէլ կազմեալ եղև. Թ. և և Թ. և.

ROMAE, Excudebat Steph. Paulinus. MDCXXIII

SVPERIORVM PERMISSV.

- 67

**23. ROME ET LES TENTATIVES D'UNION AVEC LES ARMÉNIENS
[1623]**

ÉGLISE CATHOLIQUE. [CONCORDE ENTRE LES ARMÉNIENS ET LA SAINTE ÉGLISE
ROMAINE]. - ROME : STEFANO PAOLINI, 1623. IN-8°.

Տաղադր Գրականութեան

Պրակ. 20.

Գրականութեան կայանայ իմաստ գրութեան շա-
րագրութեան, որ գրութեան տեսիլն նկատուի ըստ
հետեւեալ օրինակիս.

Իսկ գիր, որ եւ տառ տառ, և նախկինն ընդ, և ման
նաւորութեամբ ընդհանուր ընդ, յորմէ զանոց բաղադրի.
Էւ եւեակ է:

գրական
Maiuscula

բոլորի
Orbicularis

նստորի
Currens

Ա

ա

ա

Բ

բ

բ

Գ

գ

գ

Դ

դ

դ

Ե

ե

ե

Զ

զ

զ

Է

է

է

Ը

ը

ը

Թ

թ

թ

De litterarum Formatione.

Articulus Primus.

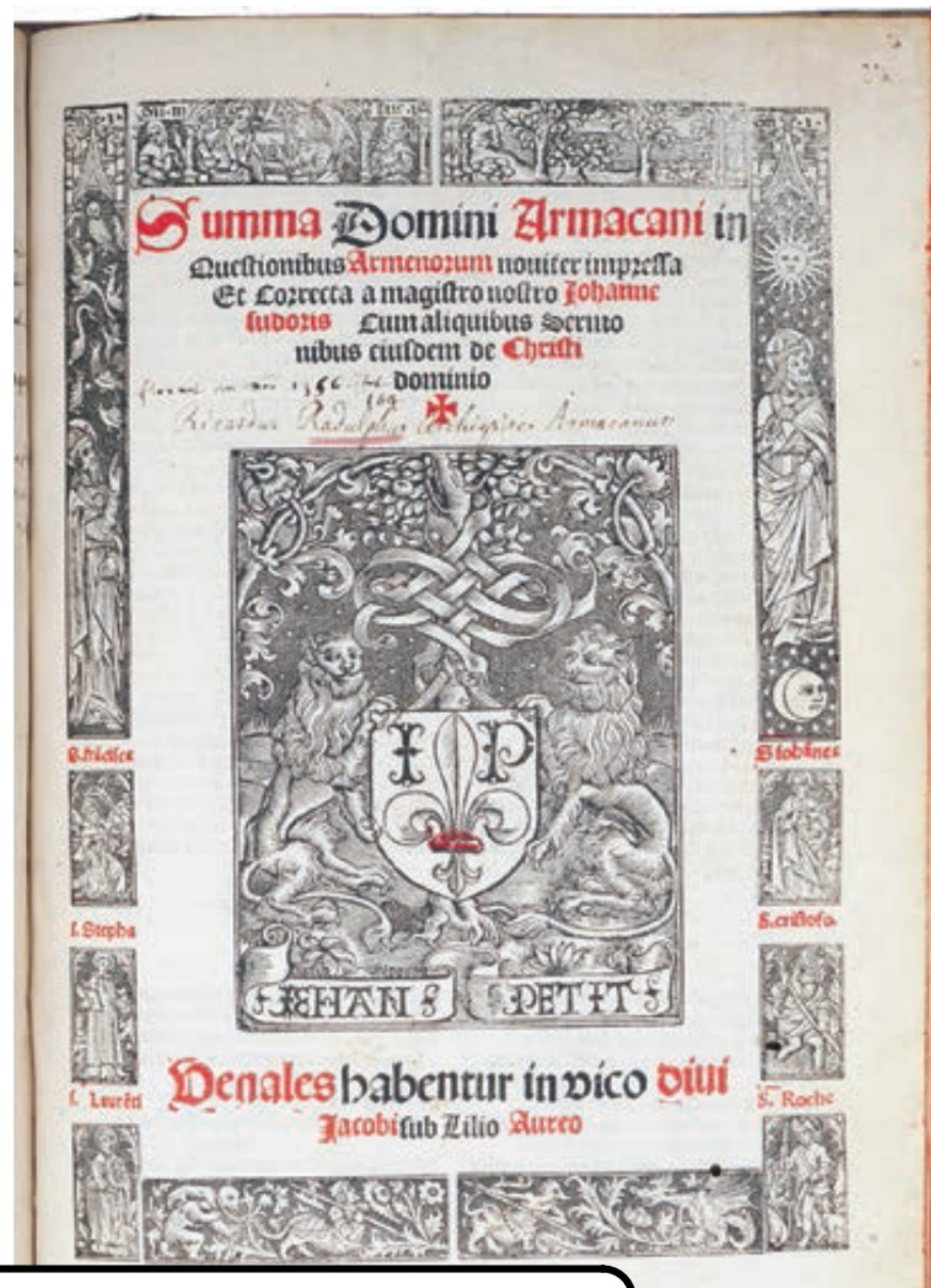
Litterarum formatio consistit in perita quadam
calami ductione, quæ characterum formas effi-
gurat iuxta infrapositum exemplar.

Litera verò, quæ & elementum dicitur apud Ar-
menios, est prior materia, & pars infima grammati-
cæ, ex qua componitur syllaba: & triplex est: maius-
cula, orbicularis, & currens, ut opposita tabella ostendit.

Figura	Nomen		Potestas	Numerus.
Ա	այբ	Aip	a	1
Բ	բն	Pien	p	2
Գ	գիմ	Chim	ch	3
Դ	դա	Ta	t	4
Ե	եւ	Iec	ie	5
Զ	շա	Sza	sz	6
Է	է	E	e	7
Ը	ըթ	Iett	e suppressum	8
Թ	թա	Tuo	tt	9

PARIS

humanistes

**25. LA FOI DES ARMÉNIENS VUE PAR UN THÉOLOGIEEN
DU XIVE SIÈCLE**

RICHARD FITZRALPH. SUMMA IN QUESTIONIBUS ARMENORUM. - PARIS :
JEAN PETIT ET PONCET LE PREUX, [1512]. IN-FOL.

Oratio dominica,
Armenica lingua.

Շայր մեր որ յերկեսս դես
սրբոյ եղիցի աշտուսքո: Եկե՛
սցգ արքայու թիքո: Եղիցն
կամքքո որպէս յերկեսս և
յերկիո: զգաց մեր Շահապա-
հորդ. տուր մեզ այս ատր:
և թող մեր զպարտիսմեր
որպէս և մեք թողու մք
մերոց պարտպանաց: և մի
տաւներ զմեզ ի փորձո-
թի: այլ փրկեայ զմեզ ի
հարց զիքո՛ւ արքայութի
և զատրութի և 4. ատք
լաիտեանս: Շմեն:

1. hair mer vr hierchins
des 2. siboi ezifin a-
noncho chesfe 3. ar-
chaioeicho ezifin 4.
chamkuho vrhis hier-
kinsie 5. echir, Za-
chaz mer hanaba 6.
gford tour mer ais aur
7. ie touz mer zaabar-
tis mer 8. vrhis ie mech-
toulme. 9. meruz
barbanas iemi 10. ta-
nir zame zptzo 11.
rai ail phirhal zamer i.
12. zare zalcho e arc-
halotai 13. se zaitotai
ie paouch. 14. au-
tepas Amen.

INTRODV. IN CHAL. LINGVAM

vero illis prædixit Simas Patriarcha, qui Presbytero Iohanni Indorum Pontifici, obedientiam præstat. Sunt autem Armeni Christiani sancti Thomæ de la cintura, vulgo appellati, & iuxta Romanæ Ecclesiæ ritum se degere asserunt. Troisam magnam Armeniæ Civitatem, proximis annis Othomanus Turcarum Imperator, vicepsit, captamque ferro & igne consumptam deliruit, & Christianos omnes utriusque sexus ab annis quadraginta supra, tanquam peccata immaniter trucidavit, & ab idē citra captivos utriusque duxit, partemque eorum sub hasta vendidit, partem vero captivam adhuc pollicita redemptionis mercede ligati retinet. Testatur hoc nobilis Troisæ Cuius Iohannes, & qui cum illo in Italiam pro captivis redimendis paulo ante aduectus ad summi Pontificis Pauli se pedes humiliter prosterneret, & super per Ecclesias, & Urbium Plateas suppliciter exposcunt. Illorum triginta & novem esse elementa literarumque figuras, in superioribus cum de vocalibus loqueremur asseruimus, & quoties de consonantibus armenicis verba facere contigit, ad armenicam introductionem lectos remissimus. Proinde necessarium fore visum fuit, ut rursus ab alpha beti ordine inciperemus. Sunt igitur armeniorum literæ, & eorum nomina infra scripta.

Lz	w	f	q	q	h	q
A	a	b p	g c	d t	e ie	z
Ayp	ayp	byen	pyen	gyem	chiem	da.ta
iech	za					
h	l	ph	ph	h	l	h
ae	ie	th	gex	i	l	hh
æ c	iet	tho	gezeæ	in	lucn	hbe

SYRIACAM ATQ. ARMEN. 143

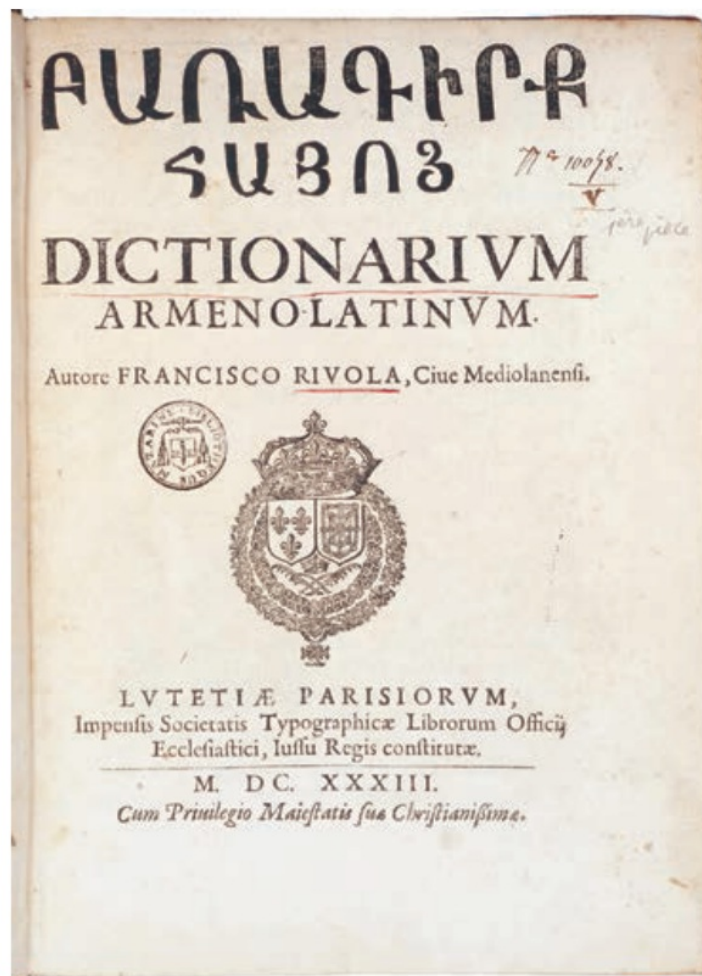
dh.tz.zz	c.g.k.q			
cha.tza.zza	chiem.gien.kien.quien			
ss.ss.x	gl.l	i.g.h		
ssa.issa.xa	glal.gal	ie.gie.hie		
j	3	h	z.z	n
i	i	n	s.sc	o
i	i	nu	sa.scha	vuz
z	q	u	l	n
s.z	p.b	p.b	sc.ch.q.z	rh.rr
secha.zia	pe.be	pe.be	sche.zche	rha.rra
w u	u	u		r
s s	u	u		r
se	viech.vicu.vieph	tuen.duen		re
g	h	ph	ph	l
zt.zz	y	p.ps	ch	cu
zzo	yun.phyun	paur.psiur	che	icu
	ph	o		
	ph	o		
	phe	aypyun		

De divisione literarum Armenicarum. Cap. XIII.

Dividuntur autem triginta novem Armeniorum literæ, in vocales & consonantes, Et vocales quidem

27. LES CARACTÈRES ARMÉNIENS DE TESEO AMBROGIO ALBONESI (1539)

TESEO AMBROGIO ALBONESI. INTRODUCTIO IN CHALDAICAM LINGUAM, SYRIACAM, ATQUE ARMENICAM, & DECEM ALIAS LINGUAS... - PAVIE : GIOVANNI MARIA SIMONETTA, 1539. IN-4°.

28. UNE POLITIQUE ÉDITORIALE « GALLICANE » POUR LES MISSIONS D'ORIENT

FRANCESCO RIVOLA ԲԱՌԱԳԻՐՏԱՅՈՅ. DICTIONARIUM ARMENO-LATINUM. -
 PARIS : ANTOINE VITRÉ, POUR LA SOCIÉTÉ TYPOGRAPHIQUE DES LIVRES
 D'OFFICE ECCLÉSIASTIQUE, 1633. IN-40.

29. LE CATÉCHISME EN ARMÉNIEN : EXEMPLAIRE DE DÉDICACE À RICHELIEU

ROBERT BELLARMIN. DOCTRINAE CHRISTIANAE... IN LINGUA ARMENICA. - PARIS: ANTOINE VITRÉ, POUR LA SOCIÉTÉ TYPOGRAPHIQUE DES LIVRES D'OFFICE ECCLÉSIASTIQUE, 1634. IN-40.

<i>Nomen,</i>		<i>Figura,</i>	<i>Valor.</i>
uſijp	Aip	u	A
pku	Pien	p	P
qkuf	Chiem	q	Ch
tuw	Ta	t	T
ku	Ieg	k	Ic
quw	Sfa	q	Sf
h	E	h	E
ku	Iet	l	Ic
ſuw	Tho	ſ	Th
th	Sgie	ſ	Sg
kuh	Ini	h	I
lhnku	Liun	L	L
ku	Hhe	h	Hh
ſuw	Za	ſ	Z
hku	Ghien	h	Gh

fuit Rex Beheram Cūm
 اَوْدَيْتُ اَوْدَيْتُ اَوْدَيْتُ اَوْدَيْتُ
 aldi padichab Beheram almad
 Nouman regnum Arabum confirmauit facta
 عَمَلِيَّ مَقْرَ قَلْدِي عَرَبِ مَلِكِي عَمَان
 Nouman mikni Arab Kildi moucaris amelirini
 es-lege Arabum Nouman hic confirmauit in-manu
 اَلْدَه مَقْرَ قَلْدِي بُو عَمَان عَرَبِ دَمَلَن
 dardan Arab Nouman hic Kildi moucaris elendib
 fuceat adorans idolum taxerat manum
 اَل حَكِيْم اِيْدِي نُوْبَ رِيْسَ اَوْلُس اِيْدِي
 idi almad poyli gort idi elchmik el
 Beherami hili Beheri regi vique-ad-tem-pore Chabor
 سَابُوْر رَاوَدَن نَا مَلِكْ بَهْرَامْ بِنْ بَهْرَامْ
 haramuy bis Beheram mlix ta zamayuden Chabor

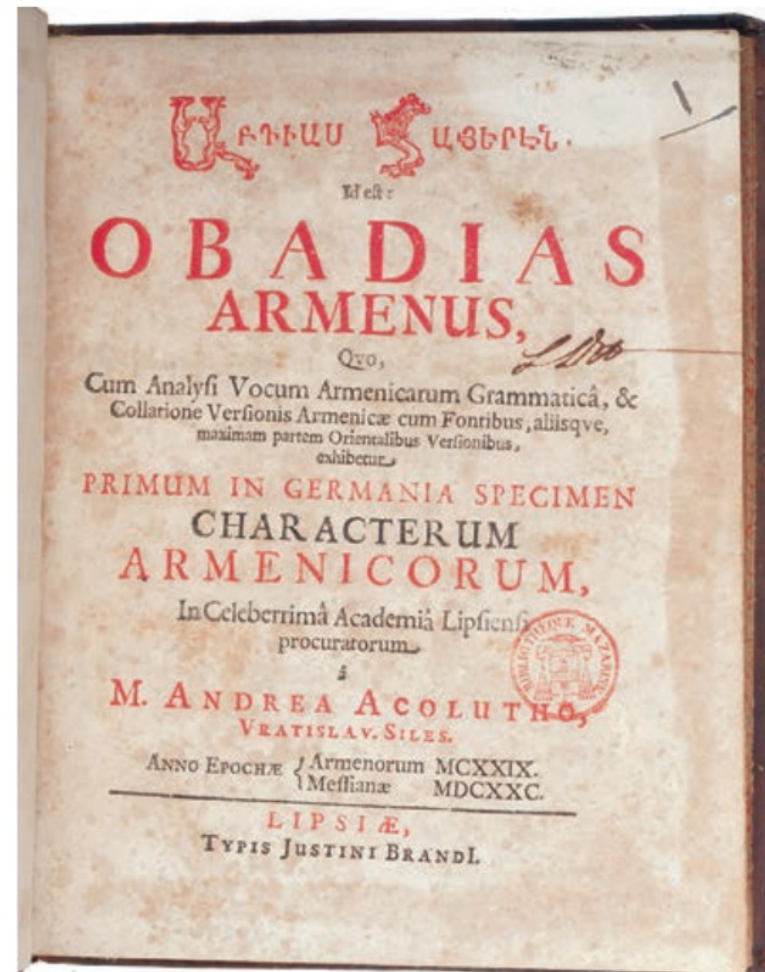
Decerptum ex Regum Persarum Annalibus, quas Au-
thor nuper ex Orientalibus plagis asportavit.

30. ALPHABETS ORIENTAUX OFFERTS À MAZARIN

LIBRARIUM ORIENTALIAUM HEBRAICÆ, RABINICÆ, SAMARITANÆ, SYRIACÆ, GRÆCÆ, ARABICÆ, TURCICÆ, ARMENICÆ, ALPHABETA. - PARIS : ANTOINE VITRÉ, 1636. IN-40.

LEIPZIG

lien avec la réforme

31. LES ORIGINES DE L'ARMÉNOLOGIE EN ALLEMAGNE (1680)
ANDREASACOLUTH. [BIBLE. A. T. LIVRE D'ABDIAS (ARMÉNIEN)] ԵՄԻՆԱՍՏԱՆԻ
ID EST : OBADIAS ARMENUS... - LEIPZIG : JUSTINUS BRAND, 1680. IN-40.

LONDRES

ETCHMIADZIN

fin du 18^è siècle

LES INDES :

MADRAS

1 9/375
7-29

ԳԻՐԳ

64

Սահմանաց սբէն Դաւթի անյաղթ փիլիսոփայի
Հայոց իմաստասիրի :

Հարաբերեալ ընդ զինքն իմաստասիրի արեւմտեաց քաղաքացիին զինքն
իմաստասիրին :

Եւ յետ ժամանկի արարել ընծումս սորին հոգե-
շահ մեկնութի՝ Տ՛ն Առաքելի եռամիջ վարդապետի,
Աշակերտի սբէն Գրիգորի տաթեւացւոյ :

Ի իմաստասիրին Այ, եւ ի յարգութեանց Եւսեպոսի :

Նարդիւննս տպագրեցել ի փասին ի յընտիր օրի-
նակաց ի Հայրապետութե՝ Տ՛ն ԴՈՒԿԱՍՈՒ
սբէն Աթուղեկիսի ամ Հայոց :

Ստեփաննոս յովնան տպագրեցել ի Տ՛ն Ստեփաննոս
ժողովարանի քի Փիլիսոփային (Թափիլիսոյ) :

Վարդեմբք սը Յարութի Հմառնեն Հիւրազեցւոյ
և տպագրեցեալ իսկ ի նորին Տպարանի :

Յոյն փիլիսոփային 1797 :

Եւ ի թուին Հայոց ռմիւլ :

Ի հայրապետութեան Գրիգորի : Տ՛ն :

DES LIVRES DE MEDECINE

HISTOIRE DE LA MÉDECINE EN ARMÉNIE

DE L'ANTIQUITÉ À NOS JOURS

STELLA A. VARDANIAN

UNE MÉDECINE PORTEUSE DE TRADITIONS MILLÉNAIRES

L'HISTOIRE DE LA MÉDECINE EN ARMÉNIE est étroitement associée au développement des civilisations qui se sont épanouies en Asie Mineure et au Proche-Orient depuis l'Antiquité. Indissociable de cet univers politique et culturel, l'Arménie a de tout temps participé aux courants d'échanges dans la région. Elle est souvent allée puiser chez ses voisins les instruments nécessaires au développement de telle ou telle branche des arts et des sciences, pour ensuite apporter sa propre contribution, sa touche originale et créative. Parallèlement, le bon sens du monde rural, la richesse de la flore et de la faune arméniennes, ainsi que la variété des minéraux ont contribué à développer une médecine « traditionnelle » qui forme en quelque sorte le fil conducteur de l'histoire de cette discipline en Arménie. À toutes les époques, les plus grands savants arméniens n'ont pas hésité à aller chercher dans cette immense réserve d'expériences constitué par les connaissances accumulées au cours des siècles en matière de pharmacologie, avec au premier rang de celles-ci l'excellente maîtrise des propriétés curatives des plantes médicinales et de certains minéraux.

Dans cet ouvrage, Stella Vardanian nous convie à un voyage à travers l'histoire des sciences, à une plongée dans l'héritage médical gréco-romain, d'Hippocrate à Galien, en passant par Aristote et Némésios d'Émèse, puis à un détour chez Ibn Sina et d'autres maîtres arabes. Elle nous entraîne ensuite dans l'univers intellectuel des savants arméniens qui ont su développer une médecine arménienne expérimentale de qualité et sont parfois parvenus à ouvrir des voies nouvelles remarquables par leur modernité. C'est par exemple le cas de Mekhitar Heratsi qui, autour de 1150-1190, développe avec une précision saisissante la notion d'infection et de « moisissure », ou encore celui d'Amirdovlat Amasiatsi qui, dans la deuxième moitié du ^{xv}^e siècle, synthétise, avec un humour encore assez rare pour l'époque, tout le savoir pharmacologique de son temps dans son fameux *Inutile aux Ignorants*.

Nous sommes redevables à Stella Vardanian, qui fait autorité en matière d'histoire de la médecine arménienne, pour ce beau travail qui nous révèle un peu de nous-mêmes et qui nous confirme qu'en pratiquant notre métier nous perpétons aussi une tradition bien ancrée en Arménie depuis trois mille ans.

L'UMAF quant à elle s'est fait un devoir de contribuer à faire connaître, dans une langue accessible, cette épopée scientifique arménienne qui participe de l'histoire universelle.

ARMÉNIEN
ÉDITIONS

A - Manuscrits médicaux arméniens

- 1 - Mat. ms. 51 (XIIIe-XIVe ss et XVIIe s.) : NÉMÉSIOUS, Յաղագ բնութեան մարդոյ ; GRÉGOIRE DE NYSSE, Տեոս-բնին ի մարդոյն կապմո-բնին.
- 2 - Mat. ms. 141 (Probablement à Constantinople, VIe-VIIe ss.) : Fragment grec sur parchemin de la *Materia medica* de Dioscoride.
- 3 - Mat. ms. 266 (Philippopolis, 1468) : *Recueil médical autographe* d'AMIRDOVLAT AMASIAČ'I, Յաղագ բնութեան հիւանդին ; Բժշկարան Լորապարհ Բաճմար Գաղաթիւն որդոյ Ռապիկին (fragments). — Բագարապարհ Բաճմար Գաղաթիւն ; GALIEN, Բաճմար Գաղաթիւն ; Բագարապարհ Գաղաթիւն.
- 4 - Mat. ms. 341 (1365) : ANANIA ŠIRAKAC'I, Յաղագ շրջագար-բնեան երկնից.
- 5 - Mat. ms. 411 (Tiflis 1745) : AMIRDOVLAT AMASIAČ'I, Լորագարհ Լորագար.
- 6 - Mat. ms. 412 (XVIIIe s.) : *Traité médical Kakig-Hétoumian* (variante). — *Recettes médicales* (en persan, caractères arméniens). — AMIRDOVLAT AMASIAČ'I, Գորո-բնին պեղեղոյն.
- 7 - Mat. ms. 413 (Smyrne, 1635) : AMIRDOVLAT AMASIAČ'I, Ռաճմար Բժշկո-բնեան ; Id., Լորապարհին (Լ) ; Բագար Բժշկահանի ; ASAR SEBASTAC'I, Գորո-բնեան արհեպարհ ; STEP'ANNOS ŠAHRIMANIAN, Նոր-խապ պեղեղոյնից (en 1814, sur ordre du catholicos Ep'rem pour cette partie).
- 8 - Mat. ms. 414 (Marzevan, 1626) : AMIRDOVLAT AMASIAČ'I, Լորագարհ անպարհ ; Օգոր-բնեան ; Լորապարհին (Լ-Ք) (éd. de BUNIAČ' SEBASTAC'I).
- 9 - Mat. ms. 415 (Akhaltsikh, 1466-1468) : GRIGORIS, Քնն-բնեան բնո-բնեան մարդոյ և նորին ցառոյ ; Լորապարհին.
- 10 - Mat. ms. 416 (Skévra, 1279) : MXT'AR HERAC'I, Ջերմանց միջին-բնեան ; Լորապարհին (Համարոյ Խմբագրո-բնոն) ; fragments du Գաղաթիւ-Հեթումեան Բժշկարան (XIIe s. pour cette partie).
- 11 - Mat. ms. 417 (XVIIe s.) : NÉMÉSIOUS D'ÉMÈSE, Յաղագ բնութեան մարդոյ ; GRÉGOIRE DE NYSSE, Տեոս-բնին ի մարդոյն կապմո-բնին ; Լոր-ժոման բնո-բնեան զորոյն.
- 12 - Mat. ms. 418 (Constantinople, 1818) : NÉMÉSIOUS D'ÉMÈSE, Յաղագ բնութեան մարդոյ ; Լոր-ժոման բնո-բնեան զորոյն.

- [illegible]

- 376
- (BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE)*
- 253 - Bibliothèque du monastère Saint-Jacques de Jérusalem, ms. 348 (Sébasté [?], après 1625) : ASAR SEBASTAC'I, nouvelle rédaction d'ABOUSAID, *Յագուգ Սեբաստիականացոյն վարդապետային գործքսերման համար*; ASAR SEBASTAC' I, *Գրքէ բռշխչկան սղեւթոյնէ*; GALLEN, *Բաւ-Գլահատեան*; Բաւ-
բռշխչկան.
- 254 - Bibliothèque du monastère Saint-Jacques de Jérusalem, ms. 370 (Skewia,
XIII s.) : Գրքն է Հովհաննէս երեսնակունցի բռշխչութեան,
- 255 - Bibliothèque du monastère Saint-Jacques de Jérusalem, ms. 975 (c. XVI
s.): AMIRDOVLAT AMASIAC'I, *Ուսումնաբանութեան բռշխչութեան*; ABOUSAI*D, Յագուգ խաչա-*
սեփեանցոյն; Բռշխչութեան (*Հովհաննէս*) : Ի յիշմելն Միջին դարերու, Սղեւթանիւնը
և միջին դարերու : Բռշխչութեան (*Հովհաննէս*) : Ի յիշմելն : Բաւ-բռշխչկան.
այլը բռշխչկանցոյն; Ընթացածքներ : Գրքն է Աբուսայիդ :
- 256 - Bibliothèque du monastère Saint-Jacques de Jérusalem, ms. 3302 (XXII s.) :
ASAR SEBASTAC' I, *Գրքէ բռշխչկան սղեւթոյն*, comprenant, *Յագուգ խաչա-*
սեփեանցոյն d'Abousaid, *Ամեն կողմանէն մարտոյն* de GRÉGOIRE DE NYSSE, *Ամեն*
մարտոյն d'Abousaid, *Ամեն աշխարհի բռշխչկան վարդապետացոյն*.
- 257 - Bibliothèque nationale de France, ms. arm. 244 (Lvov, 1617) : AMIRDOV-
LAT AMASIAC' I, *Ընթացածք ոսկեղծք*.
- 258 - Bibliothèque nationale de France, ms. arm. 245 (Isphahan, 1682) : YAKOB,
Հովհաննէս ; Գրքն է Հովհաննէս երեսնակունցի (*Համարոյ տեմէ գիրքն այսն է*) ;
AMIRDOVLAT AMASIAC' I, *Ընթացածքներն (Լ-Ք)* ; ASAR SEBASTAC' I, *Գրքն է*
բռշխչկան սղեւթոյն.
- 259 - Bibliothèque nationale de France, ms. arm. 246 (probablement à Constan-
tinople, 1637-1639) : MXIT'AR HERAC' I, *Ջերմանց տեմէ իմերաթ-իւն և Ընթացածքն*
(*Համարոյ իմերաթ-իւն է*) ; Ընթացածք.
- 260 - Bibliothèque nationale de France, ms. arm. 247 (probablement à Constan-
tinople, 1637-1639) : ABOUSAI*D, Յագուգ խաչա-*
սեփեանցոյն (*Խաչա-*
սեփեանցոյն իմերաթ-իւն է) ; GRÉGOIRE DE NYSSE, *Ամեն բնութեան մարտոյն*
(*Համարոյ իմերաթ-իւն է*) ; ISOH, *Գրքն է վերջին բնութեան* ; AMIRDOVLAT AMA-
SIAC' I, *Ուսումնաբանութեան Ընթացածքներն (Լ-Ք)* (extraits).
- 261 - Bibliothèque nationale de France, ms. arm. 249 (XVIIe s.) : AMIRDOVLAT
AMASIAC' I, *Ընթացածք անկեղծք*.
- 262 - Bibliothèque nationale de France, ms. arm. 305 (Jérusalem, 1673) : ABOU-
SAID, *Յագուգ խաչա-*
սեփեանցոյն ; GRIGOR T'ATEWAC' I, *Գրքն է մարցմանց*.
- 263 - British Library, ms. Or. 313 (probablement à Sébasté, 1490) : AMIRDOV-
LAT AMASIAC' I, *Ընթացածք անկեղծք*.
- 264 - British Library, ms. Or. 6798 (XVIIe-XVIIIe ss) : ABOUSAI*D, Յագուգ խաչ-*
սեփեանցոյն ; ABRÉGÉ DE *Ամեն կողմանէն մարտոյն*; DE GRÉGOIRE DE
NYSSE; ASAR SEBASTAC' I, *Գրքն է բռշխչկան սղեւթոյն*.
- 265 - British Library, ms. Or. 6987 (c. XVIIe s.) : *Ամեն կերպարանաց մարտոյն*
զուգահեռ ; *Յագուգ պարզման մարտոյն (Է չարիք գրայցեալ)* ; ABOUSAI*D, Յագուգ*
խաչա-
սեփեանցոյն մարտոյն.

TABLE DES MATIÈRES

Préface de l'UMAF	5
Introduction	7

CHAPITRE I

LA MÉDECINE DANS L'ARMÉNIE ANTIQUE ET PAÏENNE

I — LA MÉDECINE CHEZ LES PROTO-ARMÉNIENS	17
II — LA MÉDECINE DANS L'ARMÉNIE PAÏENNE (IV ^e s. av. J.-C. - IV ^e s. ap. J.-C.)	22
III — LA MÉDECINE TRADITIONNELLE, PHYTOTHÉRAPIE ET HYDROTHÉRAPIE	27
IV — LE YADJOUR-VÉDA ET LA MÉDECINE TRADITIONNELLE ARMÉNIENNE	32

CHAPITRE II

LA MÉDECINE EN ARMÉNIE AU BAS MOYEN ÂGE (IVe-IXe SIÈCLES)

I — LA PÉNÉTRATION DU CHRISTIANISME EN ARMÉNIE ET LE RÔLE DE L'ÉGLISE APOSTOLIQUE DANS LE DÉVELOPPEMENT DE LA MÉDECINE	39
II — L'INFLUENCE DE LA MÉDECINE ANTIQUE SUR LES PHILOSOPHES NATURALISTES ET MÉDECINS DU BAS MOYEN ÂGE	43
III — LES CONCEPTIONS PHYSICO-PHILOSOPHIQUES ET MÉDICALES D'EZNIK KOGHBATSI (V ^e s.)	53
IV — LES CONCEPTIONS MÉDICALES ET SCIENTIFIQUES DE DAVIT ANHAGHT (V ^e -VI ^e s.)	59
V — LES CONCEPTIONS SCIENTIFIQUES ET MÉDICALES D'ANANIA CHIRAKATSI (VII ^e s.)	66

CHAPITRE III

LA MÉDECINE AU TEMPS DE LA RENAISSANCE ARMÉNIENNE (X^e-XIVe SIÈCLES)

I — L'ÉCOLE DE MÉDECINE D'ANI : GRIGOR MAGISTROS (X ^e -XI ^e SS)	77
II — L'ÉCOLE DE MÉDECINE CILICIENNE : MEKHITAR HERATSI (XII ^e -XIV ^e SS)	85
III — L'HÉRITAGE DES ÉCOLES DE MÉDECINE D'ANI ET DE CILICIE : LE TRAITÉ MÉDICAL KAKIG-HÉTOUMLAN	97
IV — LES AUTRES ACTEURS DE L'ÉCOLE DE MÉDECINE CILICIENNE (XIII ^e -XIV ^e SS)	108
V — LES AUTRES ÉCOLES DE MÉDECINE DE LA RENAISSANCE ARM. (XIII ^e -XIV ^e SS)	121

CHAPITRE IV

LA MÉDECINE ARMÉNIENNE AU HAUT MOYEN ÂGE (XVe-XVIIe SIÈCLES)

I — L'ÉCOLE DE MÉDECINE D'AMASIA : AMIRDOVLAT AMASIATSI (XV ^e s.)	129
II — L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE SÉBASTE AUX XVI ^e ET XVII ^e SS : ASAR, POUNIAT ET HOVASAP DE SÉBASTE, KALOUST D'AMASIA	145
III — L'INFLUENCE GÉNÉRALE DE LA MÉDECINE ARABE SUR LA MÉDECINE ARMÉNIENNE MÉDIÉVALE	161
IV — LA TERMINOLOGIE DE LA MÉDECINE ARMÉNIENNE DURANT LA PÉRIODE DE RAYONNEMENT DE L'INFLUENCE ARABE (XII ^e -XVII ^e SS)	164

CHAPITRE V

LA MÉDECINE ARMÉNIENNE AU XVIIIe SIÈCLE

I — L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE TOKAT : LE MAÎTRE BOGHOS	179
II — L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE NOR DJOULFA ET SON HÉRITAGE SCIENTIFIQUE : UNE PHARMACOGNOSIE ILLUSTRÉE	189
III — LE MÉDECIN PÉTROS KALANTARIAN ET SON TRAITÉ DE MÉDECINE (1793)	199
IV — LE MÉDECIN STÉPANNO CHAHIRMANIAN (1766-1830) ET SON OUVRAGE INTITULÉ LA BOTANIQUE OU LA FLORE DE L'ARMÉNIE	209

CHAPITRE VI

LA MÉDECINE EN ARMÉNIE OCCIDENTALE AU XIXe SIÈCLE

I — LE MÉDECIN HOVAGUIM OGHOULOUKHIAN ET SA MATERIA MEDICA	226
II — LE MÉDECIN MIKAYEL RESDËN DER-BÉDROSSIAN	232
III — LES MÉDECINS ARMÉNIENS DE CONSTANTINOPLE	236
IV — L'UNION MÉDICALE ARMÉNIENNE DE CONSTANTINOPLE	247

CHAPITRE VII

LA MÉDECINE EN ARMÉNIE ORIENTALE AU XIXe SIÈCLE

I — LA VIE ET L'ŒUVRE DE LÉVON TIGRANIAN	251
II — LA VIE ET L'ŒUVRE D'AVÉTIK BABAYAN	258
III — LA VIE ET L'ŒUVRE DE MARGAR AROUSTAMIAN	261
IV — LA VIE ET L'ŒUVRE DE VAHAN ARDZROUNI	265

CHAPITRE VIII

LES MÉDECINS DE LA DIASPORA ARMÉNIENNE

I — LES MÉDECINS ARMÉNIENS EN EUROPE	274
II — LES MÉDECINS ARMÉNIENS EN AMÉRIQUE	280
III — LES MÉDECINS ARMÉNIENS AU PROCHE-ORIENT	284
IV — LES MÉDECINS ARMÉNIENS AUX INDES	288
V — L'ACTION DE L'UNION MÉDICALE ARMÉNIENNE DE PARIS ET DE L'UMAF	290
VI — LES HISTORIENS DE LA MÉDECINE ARMÉNIENNE DIASPORIQUES OU ÉTRANGERS.	292

CHAPITRE IX

LA MÉDECINE EN ARMÉNIE DANS LA PREMIÈRE MOITIÉ DE NOTRE SIÈCLE

I — LA FACULTÉ ET L'INSTITUT DE MÉDECINE D'ÉREVAN MEKHITAR HERATSI	300
II — LES PRINCIPAUX MÉDECINS FONDATEURS DE L'INSTITUT DE MÉDECINE D'ÉREVAN	304
— EN GUISE DE CONCLUSION	327
— Bibliographie générale	363
— Table des matières	411

BIBLIOGRAPHIE GÉNÉRALE

I - Sources manuscrites

A - Manuscrits médicaux arméniens

- 1 - Mat. ms. 51 (XIIIe-XIVe ss et XVIIe s.) : NÉMÉSIOUS, Յաղագր բնութեան մարդոյ ; GRÉGOIRE DE NYSSE, Տեոս-բիւն ի մարդոյն կազմութիւն.
- 2 - Mat. ms. 141 (Probablement à Constantinople, VIe-VIIe ss.) : Fragment grec sur parchemin de la *Materia medica* de Dioscoride.
- 3 - Mat. ms. 266 (Philippopolis, 1468) : *Recueil médical autographe* d'AMIRDOVLAT AMASAC'I, Յաւազագիտութիւն Հիւանդին ; Բժշկարան Արդարաւոր Մանկարար Պատկերներ (fragments). — Բազարապայ վանն նշանաց մանկան ; GALIEN, վանն նշանաց ցաւոյ ; Բաւի Գաղանտի.
- 4 - Mat. ms. 341 (1365) : ANANIA ŠIRAKAC'I, Յաղագր շրջագայութեան երկնից.
- 5 - Mat. ms. 411 (Tiflis 1745) : AMIRDOVLAT AMASAC'I, Անգիւրաց Անկէր.
- 6 - Mat. ms. 412 (XVIIIe s.) : *Traité médical Kakig-Hétoumian* (variante). — *Recettes médicales* (en persan, caractères arméniens). — AMIRDOVLAT AMASAC'I, Պարսկերէն գեղերոյն.
- 7 - Mat. ms. 413 (Smyrne, 1635) : AMIRDOVLAT AMASAC'I, Ուսման Բժշկութեան ; Id., Ախրապային (Ա) ; Բաւի Բժշկական ; ASAR SEBASTAC'I, Գիրք Բժշկական արհեստի ; STEP'ANNOS ŠAHRIMANIAN, Նորիսայ գեղորեկ (en 1814, sur ordre du catholicos Ep'rem pour cette partie).
- 8 - Mat. ms. 414 (Marzevan, 1626) : AMIRDOVLAT AMASAC'I, Անգիւրաց անկէր ; Օգոյ Բժշկութեան ; Ախրապային (Ա-Ք) (éd. de BUNAT' SEBASTAC'I).
- 9 - Mat. ms. 415 (Akhaltikh, 1466-1468) : GRIGORIS, Քննութիւն բնութեան մարդոյն նորին ցաւոյ ; Ախրապային.
- 10 - Mat. ms. 416 (Skévra, 1279) : MXIT'AR HERAC'I, Ջերմանց միջնարութիւն ; Ախրապային (Համառոտ խմբագրութիւն) ; fragments du Գաղիկ-Հեթումեան Բժշկարան (XIIe s. pour cette partie).
- 11 - Mat. ms. 417 (XVIIe s.) : NÉMÉSIOUS D'ÉMÈSE, Յաղագր բնութեան մարդոյ ; GRÉGOIRE DE NYSSE, Տեոս-բիւն ի մարդոյն կազմութիւն ; Լոշումն բնութեան գրոյն.
- 12 - Mat. ms. 418 (Constantinople, 1818) : NÉMÉSIOUS D'ÉMÈSE, Յաղագր

MONDE

Image Landsat / Copernicus
Image IBCAO
Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO

à propos

Ce site a pour vocation de faciliter l'intégration de la dimension culturelle arménienne dans le cadre scolaire (ou éducatif), ainsi que la transmission de l'identité arménienne à travers sa culture à tous les âges de la vie.

- L'équipe
- Le projet
- Les partenaires
- Mode d'emploi
- ✉ Contactez-nous

[Faire un don](#)

rechercher dans le site

Abonnez-vous à notre newsletter mensuelle

E-mail

Retrouvez-nous sur Facebook

actualités

[Toutes les actualités >](#)

NOUVELLE PARUTION

Arménie, un atlas historique

Et aussi :

CHAIRE D'ARMÉNOLOGIE

Programme 2016 - 2017

jeudi 9 et

MODULES DE FORMATION

Prochaine session :

samedi 11 février

Campus Numérique Arménien				
Toutes les données du site Web ▾				
ACCUEIL RAPPORTS PERSONNALISATION ADMINISTRATION				
Rechercher dans les rapports et				
Temps réel				
Audience				
Vue d'ensemble				
Utilisateurs actifs				
Analyse des cohortes <small>BETA</small>				
Explorateur d'utilisateurs				
» Données démographiques				
» Centres d'intérêt				
» Données géographiques				
Langue				
Origine géographique...				
» Comportement				
» Technologie				
» Mobile				
» Personnalisé				
» Analyse comparative				
Flux d'utilisateurs				
Acquisition				
Comportement				
Conversions				
1. France	964 (90,26 %)	71,89 %	693 (88,28 %)	
2. United States	20 (1,87 %)	95,00 %	19 (2,42 %)	
3. Switzerland	10 (0,94 %)	90,00 %	9 (1,15 %)	
4. Italy	8 (0,75 %)	50,00 %	4 (0,51 %)	
5. Guadeloupe	5 (0,47 %)	100,00 %	5 (0,64 %)	
6. Morocco	5 (0,47 %)	80,00 %	4 (0,51 %)	
7. Belgium	4 (0,37 %)	100,00 %	4 (0,51 %)	
8. Germany	4 (0,37 %)	75,00 %	3 (0,38 %)	
9. Canada	3 (0,28 %)	100,00 %	3 (0,38 %)	
10. Gabon	3 (0,28 %)	100,00 %	3 (0,38 %)	
11. Madagascar	3 (0,28 %)	100,00 %	3 (0,38 %)	
12. Réunion	3 (0,28 %)	100,00 %	3 (0,38 %)	
13. Spain	2 (0,19 %)	100,00 %	2 (0,25 %)	
14. United Kingdom	2 (0,19 %)	100,00 %	2 (0,25 %)	
15. French Guiana	2 (0,19 %)	50,00 %	1 (0,13 %)	
16. Lebanon	2 (0,19 %)	50,00 %	1 (0,13 %)	
17. Martinique	2 (0,19 %)	100,00 %	2 (0,25 %)	
18. Netherlands	2 (0,19 %)	100,00 %	2 (0,25 %)	
19. French Polynesia	2 (0,19 %)	50,00 %	1 (0,13 %)	
20. Singapore	2 (0,19 %)	100,00 %	2 (0,25 %)	
21. Senegal	2 (0,19 %)	100,00 %	2 (0,25 %)	
22. Armenia	1 (0,09 %)	100,00 %	1 (0,13 %)	
23. Bosnia & Herzegovina	1 (0,09 %)	100,00 %	1 (0,13 %)	
24. Brazil	1 (0,09 %)	100,00 %	1 (0,13 %)	

PLUS DE 50 PAYS

PLUS DE 12000 VISITEURS PAR AN